

TÜRKİYE’DE FAALİYET GÖSTEREN EKO OTELLERİN İNCELENMESİ

Gamze BALCI^{1*}

ORCID: 0000-0002-9155-2067

<https://doi.org/10.7460/turar.1479004>

ÖZET

Yaşamın tüm alanlarında olduğu gibi turizm faaliyetlerinde de çevrenin korunmasına, doğal alanlara verilen zararın azaltılmasına ve turistler ile yerel halkın bilinçlendirilmesine yönelik çabalar her geçen gün daha da büyük önem kazanmaktadır. Bunun yanı sıra, günümüzde en çok enerji harcanan sektörlerden biri olan turizm endüstrisinde enerji tasarrufu doğrultusunda çalışmalar üzerinde de durulmaktadır. Bu çalışmalar kapsamında geliştirilen en önemli projelerden biri olan eko otellerde de çevreye verilen zararı en aza indirmek için yapım aşamasından hizmet aşamasına kadar birçok konuya hassasiyet gösterilmektedir. Eko oteller, çevrenin korunması, sürdürülebilir bir turizm anlayışının değerlendirilmesi, atıkların geri dönüşümü, enerji tasarrufu ve misafirlerin, personelin çevre konusundaki duyarlılıklarının geliştirilmesi gibi konularda çeşitli uygulamalar yürütmektedirler. Eko otellerin daha iyi anlaşılması ve öneminin vurgulanması adına bu otellerin incelenmesinde ve geliştirilmelerine yönelik fikirlerin ortaya koyulmasında yarar bulunmaktadır. Bu noktadan hareketle, bu çalışmanın amacı, Türkiye’de faaliyet gösterilen eko otellerin araştırılması, çevreyi korumak için otellerin neler yaptıkları ve aldıkları sertifikaların tespit edilmesi ve çevreci otellerin geliştirilmesine yönelik öneriler sunulmasıdır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden örnek olay tarama modeli ve çoklu durum deseni uygulanmıştır. Araştırmada Türkiye’de faaliyet gösteren eko oteller incelenmiş ve TripAdvisor, EtsTur, Mavi Bayrak ile Jolly Tur sitelerinde bulunan eko oteller örnekleme dahil edilmiştir. Araştırma bulgularında eko otellerin yaptıkları faaliyetler çeşitli tablolar aracılığıyla sunulmuş yorumlanmıştır. Bu incelemeler TripAdvisor, EtsTur, Mavi Bayrak ve Jolly Tur sitelerinde bulunan eko oteller tespit edilmiştir. Jollytur’da bulunan toplam yeşil anahtar ödüllü 43 otel tespit edilmiştir. Bu oteller Antalya (23),

^{1*} Sorumlu Yazar: Yüksek Lisans, Kastamonu Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, Kastamonu, Türkiye, gamzebalci@gmail.com.

Geliş/Submitted: 06.05.2024- **Kabul/ Accepted:** 18.12.2024

Makale Türü: Araştırma Makalesi

APA: Balci, G. (2025). Türkiye’de Faaliyet Gösteren Eko Otellerin İncelenmesi. Turar Turizm ve Araştırma Dergisi, 14 (1), 68-86.

Balıkesir (1), Çanakkale (3), Muğla (6) bulunmaktadır. TripAdvisor verilerine göre Türkiye’de yer alan 61 eko otel bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Çevre, Turizm, Eko Otel, Sürdürülebilirlik.

Jel Kodu: Z31,Z32

REVIEW OF ECO HOTELS OPERATING IN TURKEY

ABSTRACT

As in all areas of life, efforts to protect the environment, reduce damage to natural areas and raise awareness among tourists and local people in tourism activities are becoming increasingly important each passing day. In addition, efforts are being focused on energy saving in the tourism industry, which is one of the sectors where the most energy is consumed today. In eco hotels, one of the most important projects developed within the scope of these studies, sensitivity is shown to many issues from the construction phase to the service phase in order to minimize the damage to the environment. Eco hotels carry out various applications on issues such as protecting the environment, evaluating a sustainable tourism approach, recycling waste, saving energy and developing the environmental awareness of guests and staff. In order to better understand eco hotels and emphasize their importance, it is useful to examine these hotels and put forward ideas for their development. From this point on, the purpose of this study is to research eco hotels operating in Turkey, to determine what the hotels do to protect the environment and the certificates they receive, and to present suggestions for the development of environmentally friendly hotels. In the research, the case study scanning model and multiple case design from qualitative research methods were applied. In the research, eco hotels operating in Turkey were examined and eco hotels found on TripAdvisor, EtsTour, Blue Flag and Jolly Tour sites were included in the sample. In the research findings, the activities of eco hotels were presented and interpreted through various tables. These examinations identified eco hotels found on TripAdvisor, EtsTour, Blue Flag and Jolly Tour sites. A total of 43 green key award hotels were identified on Jolly Tour. These hotels are located in Antalya (23), Balıkesir (1), Çanakkale (3), Muğla (6). According to TripAdvisor data, 61 eco hotels were found in Turkey.

Key Words: Environment, Tourism, Eco Hotel, Sustainability.

Jel Code: Z31,Z32

GİRİŞ

Turizm, insanların dinlenmek, eğlenmek, şehir hayatının stresi ve gürültüsünden uzaklaşmak amacıyla yapılan faaliyetlerdir. Bu faaliyetler zamanla turizmin çeşitlenmesine neden olmuştur. Turizm, işletmelere hem ekonomik fayda sağlamış, hem de seyahat etmek amacıyla gidilen yerlerin daha bilinir bir hale gelmesine yardımcı olmuştur (Kozak vd., 2014, s. 3). Turizmin faydalarının yanı sıra çevreye verdiği olumsuz etkiler görmezden gelinmeyecek ölçüdedir. Turizmin sürdürülebilir bir şekilde devam edilebilmesi için çevreye verilen zararın en aza indirgemesinin ve insanların bu bilinçle yaşamalarının sağlanması gerekmektedir. Turizm kapsamında eğlenmek amacıyla gerçekleştirilen faaliyetler biyolojik çeşitliliğin de tahrip edilmesine yol açmaktadır. Yönetiminde dikkat edilmeyen turizm etkinlikleri çevrenin tahribine, çevre kirliliklerine ve toplumun sağlığına zarar vermektedir (Demir, 2002).

Çevrenin tahrip olmaması ve sürdürülebilirliği için turizm kaynağı olan alanların, doğal, tarihi değerleri koruyup gelecek nesillere aktarılmasını sağlamak gerekmektedir (Vaughan, 2000). Sürdürülebilir turizmin alt kapsamı olarak değerlendirilen eko turizm kapsamında kültürel değerleri korumanın yanı sıra bozulmamış ve kirlenmemiş doğal yerleri korumak hedeflenmektedir. 1991 yılında Uluslararası Eko turizm Topluluğu (UET) tarafından yapılan tanıma göre; “eko turizm doğal alanlara yapılan çevreye duyarlı gezilerdir” (Wood, 2002).

Turizmde sürdürülebilirliğe önem veren eko otellere talep gün geçtikçe artmaktadır. Eko otellerin tercih edilme sebepleri; enerji kaynakları kullanımında uygulanan tasarruf, geri dönüşüme verilen önem, sürdürülebilir bir çevre için uygulanan projeler olarak sıralanmaktadır (Güneş, 2011). Bu konuda dünyadaki en başarılı örneklerden biri, Ecocamp Patagonia eko otelidir. Şili’de bulunan bu otel, atıklarını geri dönüştüren ve sürdürülebilir enerji kaynakları kullanan çevreci oteller arasındadır (URL-1). Bu konuda Türkiye’deki en başarılı örneklerden biri ise, üç tarafı ormanlarla çevrili ve organik tarım çiftliği Narköy, Organik tarım ve gıda merkezidir (Polat, 2017). Bu çalışma sürdürülebilir turizm kapsamında eko otellerin yerini, önemini ve işlevini ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda, sürdürülebilir turizm ve eko oteller hakkında literatür taraması yapıldıktan sonra Türkiye’de faaliyet gösteren eko otellerin öneminin vurgulanması adına bu otellerin incelenmesinde ve geliştirilmelerine yönelik fikirlerin ortaya koyulmasında yarar bulunmaktadır. Bu bağlamda, Türkiye’deki eko otellerin çevreci olarak değerlendirilmesinin nedenleri, mevcut durumları ve betimleyici gözlem ile doküman inceleme gibi veri toplama yöntemi ile elde edilen veriler yorumlanmıştır.

LİTERATÜR TARAMASI

1. Turizm ve Çevre İlişkisi

Sürdürülebilir kaynakların kullanım oranları, turizmde destinasyonların çevreye verdiği önemin bir göstergesidir (Kozak ve Nield, 2004). Son zamanlarda, turistlerin dikkate aldığı unsurlar arasında çevrenin sürdürülebilirliği önemli bir yer tutmakta olup, bu bağlamda destinasyonlardaki flora ve fauna koruma standartlarının yetersiz olduğu yerlerin tercih edilme sıklığının düşük olduğu bilinmektedir (Wall ve Mathieson, 2006). Ayrıca, turizm çeşitlerinin çevreye verdiği zararlar yadsınamaz bir gerçektir (Kahraman ve Türkay, 2006). Turizm çevre üzerinde olumlu ve olumsuz etkiler bırakır. Olumlu olarak tarihi alanların koruma altına alınması ve sürdürülebilirliğin sağlanmasının yanı sıra yok olmaya yüz tutmuş ulusal parkların korunması, çevrenin turizm üzerindeki olumlu etkileri olarak ifade edilmektedir. Turizmin çevre üzerinde olumsuz etkilerinin başında turistlerin çevre üzerinde oluşturdukları tahribatlar yer almaktadır. Bu tahribatların başında gidilen alana fazla talep olduğu için kapasite dışında ziyaretçi etkisi çevreye zarar vermektedir (Toskay, 1988). Turizm ve çevre ilişkisini özetleyen söz, "Turist eskiye gelir, fakat tahribattan hoşlanmaz." (Çalgan, 1976).

2. Sürdürülebilirlik ve Sürdürülebilir Turizm

Sürdürülebilirlik kavramı, temelde biyolojik çeşitliliğin korunması ve bu zenginliğin gelecek nesillere geliştirilmesi ve aktarılması etrafında döner (Demircan, 1999). Sürdürülebilirliğin amacı, hem mevcut hem de gelecek nesiller için aynı refah seviyesinin korunması ve artırılmasıdır (Çetin, 2006). Çevresel bozulmanın meydana gelmemesini sağlamak ve turizm kaynakları olarak hizmet eden alanların doğal ve tarihi değerlerini gelecek nesillere korumak ve aktarmak esastır (Vaughan, 2000). Sürdürülebilir turizm, hem doğal hem de insan yapımı kaynakların uzun vadeli kullanımını sağlamayı hedefler (Himmetoğlu, 1995). Sürdürülebilir turizmin bir alt kümesi olarak kabul edilen eko turizm, yalnızca kültürel değerleri korumakla kalmayıp, aynı zamanda bakir ve kirlenmemiş doğal alanları da korumayı amaçlar. Uluslararası Eko turizm Derneği (TIES) tarafından 1991 yılında sağlanan tanıma göre, "eko turizm, doğal alanlara çevreye duyarlı seyahat anlamına gelir."

3. Eko Turizm

Eko turizm kavramı, turizmin çevreye verdiği zararların giderek artmasıyla birlikte, çevre koruma amacı güden bir turizm türü olarak ortaya çıkmıştır. Eko turizmi ilk olarak 1987 yılında

tanımlayan Hector Ceballus, bu tür seyahatleri, insanların çevrenin doğal manzaralarını, güzelliklerini ve bitki örtülerini zarar görmemiş halleriyle görme veya zarar gören alanları koruma amacıyla gerçekleştirdikleri geziler olarak tanımlamıştır (Öztürk, 2005). Uluslararası Eko Turizm Derneği (TIES) tarafından yapılan tanıma göre, eko turizm, çevrenin korunmasına yönelik çabalar gösteren bireylerin, tarih ve kültürün tahrip edilmesini önlemek amacıyla oluşturduğu bir turizm türü olarak nitelendirilmektedir (URL-2). Ayrıca, eko turizm, insanların doğal ve kültürel miraslarımızı gelecek nesillere aktarma amacını gütmekte ve bu doğrultuda sürdürülebilir bir gelecek için tercih edilen turizm aktivitesi olarak tanımlanmaktadır (Kuter ve Ünal, 2009: 146).

4.Eko Otellerin Tanımı ve Özellikleri

Eko oteller, tasarrufun en üst düzeyde sağlandığı, sürdürülebilir enerji kaynaklarının kullanıldığı, geri dönüşüm ve sıfır atık prensiplerine önem veren ve katı atık miktarını azaltmaya yönelik çabalar gösteren konaklama tesisleri olarak tanımlanmaktadır (Güneş, 2011). Sürdürülebilirlik kavramının gelişimi ile birlikte, eko otellerde de bu ilke ön plana çıkmaya başlamıştır. Eko oteller, literatürde sürdürülebilir bir çevre oluşturma amacı doğrultusunda, otel içerisinde kullanılan ürünlerden enerji kaynaklarına kadar her unsuru çevreye verilen zararı en aza indirmek hedefiyle ele almaktadır. Bu bağlamda, eko oteller çevre koruma önceliği taşımakta ve insanları çevre bilinci konusunda eğitici projeler uygulamaya koymaktadır (Başgöze ve Bayar, 2015).

Eko otellerin başlıca özellikleri şunlardır:

- Otellerde doğal ürünlerin kullanımı teşvik edilmektedir.
- Otel mutfaklarında sıfır atık prensibine önem verilmektedir.
- Otellerde geri dönüşüm ayrıştırıcı çöpler kullanılmaktadır.
- Temizlik ürünlerinin %100 doğal olmasına özen gösterilmektedir.
- Otelde kullanılan elektronik aletlerin enerji verimliliği dikkate alınmaktadır.
- Otellerde sigara içilmeyen odalar bulunmaktadır.
- Yenilenebilir enerji kaynakları kullanılmaktadır.
- Otelde konaklayan misafirlere çevre bilincini artırmaya yönelik konuşmalar veya afişler sunulmaktadır (Farmer, 2012).

5. Eko Otellere Çevre İçin Verilen Sertifikalar

Eko otellere çevre koruma ve sürdürülebilirlik alanında çeşitli sertifikalar verilmiştir. Bu sertifikalar arasında Yeşil Anahtar, Beyaz Yıldız, Yeşil Yıldız, Travelife, Mavi Bayrak ve Beyaz Bayrak bulunmaktadır.

Yeşil Anahtar: Uluslararası bir eko etiket olan Yeşil Anahtar, doğanın korunması ve sürdürülebilir turizme katkı sağlamak amacıyla verilen bir etikettir. Türkiye'de Yeşil Anahtar sertifikasına sahip 86 tesis bulunmaktadır (Babrak, 2020).

Yeşil Yıldız: Çevreye duyarlı tesislere verilen bir belgedir. Türkiye'de toplam 473 Yeşil Yıldızlı tesis bulunmakta olup, bunlardan 241'i Antalya ilinde yer almaktadır (URL-3).

Beyaz Yıldız: Turizm sektörü, enerji tüketiminin en yüksek olduğu sektörlerden biridir. Enerji tasarrufuna önem veren tesislere Beyaz Yıldız sertifikası verilmektedir (URL-4).

Travelife: Bu sertifika sürdürülebilir turizmi temsil eder ve çevresel hususlara verilen önemin bir kanıtı olarak hizmet eder. Sadece çevre düzenlemelerine uyumu değil, aynı zamanda çalışanların sosyal güvenlik haklarını ve yerel üreticilerin ekonomiye katkı düzeyini de değerlendirir (Çelik, 2014: 53).

Mavi Bayrak: Mavi Bayrak, plajların temizliği ve su kalitesi için verilmektedir (Yıldız, 2012: 27).

Beyaz Bayrak: Bu ödül gıda güvenliği ile ilgilidir. Türkiye'de Beyaz Bayrak ile ödüllendirilmiş 49 işletme bulunmaktadır (URL-5).

YÖNTEM

Araştırmanın Amacı ve Önemi: Bu çalışmanın temel amacı, Türkiye'de faaliyet gösteren eko otellerin incelenmesi, bu otellerin sunduğu hizmetlerin ve aldıkları sertifikaların belirlenmesi, eko otellerin tercih edilmesine yönelik önerilerin geliştirilmesidir.

Araştırmanın Örnekleme: Araştırmanın örneklemini, Türkiye'de faaliyet gösteren Tripadvisor, EtsTur, Jolly Tur ve Mavi Bayrak platformlarında yer alan eko oteller oluşturmaktadır.

Veri Toplama Yöntemi: Bu çalışmada kullanılan yöntem, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan örnek olay tarama modelidir ve araştırma deseni çoklu durum deseni ile oluşturulmuştur. Örnek olay tarama modeli, belirli bir duruma ilişkin ayrıntılı bir tasvir yapmak

amacıyla kullanılan bir yöntemdir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu çalışmada, mevcut dokümanlar ve web siteleri incelenmiştir. Tripadvisor, Jolly Tur, EtsTur ve Mavi Bayrak siteleri taranarak otellerin analizi sistematik olarak yapılmıştır.

BULGULAR

Tablo. 1: Yeşil Anahtar Ödüllü Tesisler ve Bulunduğu Şehirler Tablosu

OTELLERİN BULUNDUĞU ŞEHİRLER	OTEL ADI	SERTİFİKASI
Antalya	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nirvana Mediterranean Excellence 2. Cetinel Tesisleri-Green Club Hotel 3. Nirvana Cosmopolitan Hotel 4. Çenger Beach Resort Hotel 5. Crystal Admiral Resort Suites & Spa 6. Fame Residence Kemer 7. Crystal Family Resort & Spa 8. Crystal Flora Beach Resort 9. Crystal Prestige Elite 10. Crystal Aura Beach Resort & Spa 11. Crystal Sunrise Queen Luxury Resort & Spa 12. Crystal Sunset Luxury Resort & Spa 13. Crystal Palace Luxury Resort & Spa 14. Sueno Hotels Beach Side 15. Crystal Waterworld Resort & Spa 16. Sueno Hotels Deluxe Belek 17. Crystal Tat Beach Golf Resort & Spa 18. Sueno Hotels Golf Belek 19. Crystal De Luxe Resort & Spa 20. Bieno Venüs Hotel & Spa 21. Saphir Hotel 22. Adenya Hotel Resort & SPA 23. Crystal Paraiso Verde Resort & Spa 	Yeşil Anahtar
Balıkesir	1.Ramada Resort Kazdağları Thermal & Spa	Yeşil Anahtar
Çanakkale	<ol style="list-style-type: none"> 1.Assos Eden Gardens Hotel 2.Assos Nazlıhan Hotel 3.Assos Nazlıhan Spa Hotel 	Yeşil Anahtar
Muğla	<ol style="list-style-type: none"> 1.Ramada Resort Kazdağları Thermal & Spa 2.Angel's Marmaris Hotel 3.Lujo Bodrum 4.Forever Club (14+) 5.Crystal Green Bay Resort & Spa 6.Hapimag Sea Garden Resort Bodrum 	Yeşil Anahtar

Tablo 1’de yer alan oteller, Jolly Tur verilerine göre yeşil anahtarlı 43 otel bulunmuştur (URL-6).

Tablo 2: Türkiye’de Yer Alan Tripadvisor’da Bulunan Eko Oteller ve Özellikleri

OTEL ADI	EKO OLARAK YAPTIKLARI FAALİYETLER
Lara Barut Collection	<ul style="list-style-type: none">▪ Otel odalarında bulunan balkon kapıları açıldığında, klimanın otomatik olarak kapanmasını sağlayan anahtarlar mevcuttur.▪ Otelde enerji tasarrufu sağlamak amacıyla tasarruflu aydınlatma sistemleri kullanılmakta; tuvaletler ve otel koridorlarında sensörlü aydınlatmalar bulunmaktadır.▪ Otelde yer alan tüm elektrikli aletler A+ enerji verimliliğine sahip ürünler olarak tercih edilmektedir.▪ Otelde su ısıtma işlemleri için güneş panelleri kullanılmaktadır (URL-7).
Voyage Belek Golf & Spa	<ul style="list-style-type: none">▪ Otel, çevre üzerindeki etkisini sürekli olarak izlemekte ve bu doğrultuda gerekli önlemleri almaktadır.▪ Otelde kimyasal temizlik malzemelerinin kullanımına büyük önem verilmektedir.▪ Atık geri dönüşüm süreçleri titizlikle denetlenmektedir.▪ Otelde enerji ve su tasarrufu öncelikli hedefler arasında yer almaktadır.▪ Otelin en önemli sistemlerinden biri, elektrikli atık toplama aracı olan buggy'dir (URL-8).
Rixos Premium Belek	<ul style="list-style-type: none">▪ Beyaz Yıldız Projesi, turizm işletmelerinde su, elektrik, enerji, kimyasallar ve katı atık tüketimini düzenlemeyi amaçlamaktadır. Amaç, çevreye ve doğal kaynaklara olası zararı en aza indirmek ve böylece daha temiz ve sürdürülebilir bir çevreyi teşvik etmektir (URL-9).

<p>Liberty Hotels Lara</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Plajların ve çevresinin temizliğini sağlamak amacıyla mavi bayrak ödülüne başvurulmuş ve su ile çevre temizliği sürekli olarak denetim altında tutulmuştur. Bu çabaların sonucunda tesise mavi bayrak verilmiştir. ▪ Doğal gaz sistemi, çevreye en az zararı verecek şekilde yeniden yapılandırılmıştır. ▪ Enerji ve su tüketiminin kontrol altında tutulmasına büyük önem verilmiştir. Misafirlerin bilinçlendirilmesi amacıyla odalarda çevreye duyarlı bilgilendirme kartları yerleştirilmiş ve tasarrufun önemi vurgulanmıştır. ▪ Otel bünyesindeki plajda, nesli tükenmekte olan zambak türleri koruma altına alınmıştır (URL-10).
<p>Maxx Royal Belek Golf Resort</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Otelde yıllık eğitim planlamalarında ve oryantasyonlarda; sosyal haklar, yerel istihdamın desteklenmesi, doğal yaşamın korunması, vahşi yaşamı destekleme, yakın çevrenin tarihi turistik yerleri, kültürel zenginliği, ekolojik çeşitliliği, enerji ve su tasarrufu, çevre faaliyetleri-geri dönüşüm sistemi, yerel kaynaklara yönelim gibi eğitim konuları yer almakta, işletme içerisinde sürdürülebilirlik felsefesinin yaygınlaştırılması için çalışılmaktadır. (URL-11).
<p>Limak Lara Deluxe Hotel & Resort</p> <p>Limak Atlantis Deluxe Hotel & Resort</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Limak otellerinde sıfır atık projesinin uygulanması hedeflenmektedir. ▪ Tüm otellerde enerji tasarrufu hedefleri de bulunmaktadır. ▪ Çevrenin korunması ve sürdürülebilir bir çevre sağlanması amacıyla gerekli kontroller gerçekleştirilmektedir. ▪ Ses kirliliği yaratmamak adına otel plajlarında müzik ve benzeri aktiviteler düzenlenmemektedir. ▪ Otel odalarında konaklayan misafirlerin odadan çıkmasının ardından elektrik sistemi otomatik olarak kapanmaktadır. ▪ Otel balkon kapıları açıkken, klimalar otomatik olarak devre dışı bırakılmaktadır. ▪ Otel mutfağında, bulaşıkların makineye yerleştirilmeden önce dolması beklenmektedir; bu uygulama ile elektrik ve su tasarrufu sağlanmaktadır. ▪ Tüm atıklar ayrıştırma yöntemiyle toplanmaktadır (URL-12).
<p>Voyage Sorgun</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Otel çalışanlarına çevre bilincini artırmaya yönelik eğitimler verilmektedir. ▪ Otel personeli ile birlikte çevre temizliği etkinlikleri düzenlenmekte ve çevre bilinci hem çalışanlara hem de otelde konaklayan misafirlere aşılanmaktadır. ▪ Otelin tüm alanlarında geri dönüşüm ve atık toplama uygulamalarına büyük önem verilmektedir (URL-13).

Swissotel The Bosphorus	<ul style="list-style-type: none"> Swissotel 'in en büyük amaçlarından biri olan sürdürülebilirlik ve bu doğrultuda çevre için çok sayıda etkinlikler yapılmaktadır. Otelde yapılan yemeklerde organik malzeme kullanılmasına önem verilmiştir (URL-14).
Titanic Beach Lara	<ul style="list-style-type: none"> Yüksek Çevre Bilinci Enerji dostu hizmet anlayışı (URL-15).
Swissotel Büyük Efes Izmir	<ul style="list-style-type: none"> Otelde sürdürülebilirlik kapsamında hava ve su kirliliğinden kaçınmak ön planda tutulmuştur. Mutfakta ve temizlikte organik malzeme kullanılmaya önem verilmiştir. Aydınlatma sistemlerinin tamamı enerji tasarrufu sağlayacak şekilde tasarlanmıştır. Enerji ve su tüketiminin azaltılması hedeflenmektedir (URL-16).
TUI Magic Life Masmavi	<ul style="list-style-type: none"> Otel su ihtiyacını tamamını ASAT tarafından karşılanmaktadır. Organik atıklar ayrı toplanmaktadır. Yağmur suyu drenaj hattı oluşturulmuştur (URL-17).
Papillon Belvil Hotel	<p>Papillon otellerinde çevre için yapılanlar:</p> <ul style="list-style-type: none"> Çevre koruma konusunda bilinçlendirici yönlendirmeler sunulmaktadır. Otelde üretilen atıklar ayrıştırılmaktadır. Otelin her alanında geri dönüşüme büyük önem verilmektedir. Enerji ve su tasarrufu sağlamak amacıyla sistemler kurulmuştur. Ek tasarruf sağlamak için A+ enerji verimliliğine sahip elektrikli aletler kullanılmaktadır. Otel personeli ile birlikte çevre temizliği etkinlikleri düzenlenmekte ve bu etkinlikler otel web sitelerinde tanıtılmaktadır. Çevre anketleri aracılığıyla misafirlerimizin çevreye duyarlılık çalışmalarımızla ilgili memnuniyetleri, talepleri ve önerileri değerlendirilmektedir (URL-18).
Papillon Zeugma Relaxury	

Tripadvisor verilerine göre, Türkiye’de yer alan 61 eko otel bulunmaktadır. Tabloda sadece başlıca oteller yer verilmiştir. Bunun nedeni ise eko otellerin genel olarak sürdürülebilirlik raporları göre hepsinin eko olarak yaptıkları faaliyetler incelenmiştir ve hepsinin aynı olduğu için sınırlandırılmış olarak Tablo 2’ de aktarılmıştır.

Tablo 3’de bulunan başlıca eko oteller yer almaktadır. Bu otellerin oda sayıları ve çevre için verilen sertifikalar yer verilmiştir.

Tablo. 3: Başlıca eko otellerin adı, bulunduğu yer ve çevre için verilen sertifikalar

OTEL ADI VE BULUNDUĞU ŞEHİR	ODA SAYISI	ÇEVRE İÇİN VERİLEN OTEL SERTİFİKALARI
Lara Barut Collection (Antalya)	463	<ul style="list-style-type: none"> • Mavi Bayrak • Yeşil Yıldız (URL-19)
Voyage Belek Golf & Spa(Antalya)	559	<ul style="list-style-type: none"> • Mavi Bayrak • Travelife • Yeşil Yıldız (URL-20)
Rixos Premium Belek (Antalya)	700	<ul style="list-style-type: none"> • Beyaz Bayrak • Yeşil Yıldız • Mavi Bayrak (URL-21)
Liberty Hotels Lara (Antalya)	311	<ul style="list-style-type: none"> • Mavi Bayrak (URL-22)
Maxx Royal Belek Golf Resort (Antalya)	531	<ul style="list-style-type: none"> • Mavi Bayrak • Çevre Dostu (URL-23)
Limak Lara Deluxe Hotel & Resort (Antalya)	441	<ul style="list-style-type: none"> • Yeşil Yıldız • Mavi Bayrak • Travelife (URL-24)
Swissotel The Bosphorus (İstanbul)	566	<ul style="list-style-type: none"> • Çevre Yönetimi (URL-25)
Titanic Beach Lara (Antalya)	586	<ul style="list-style-type: none"> • Çevre Dostu • Mavi Bayrak (URL-26)
Limak Atlantis Deluxe Hotel & Resort (Antalya)	373	<ul style="list-style-type: none"> • Yeşil Yıldız • Travelife • Mavi Bayrak (URL-27)
Limak Arcadia Sport Resort (Antalya)	465	<ul style="list-style-type: none"> • Yeşil Yıldız • Travelife • Mavi Bayrak (URL-28)
Ramada Resort by Wyndham Bodrum (Muğla)	129	<ul style="list-style-type: none"> • Yeşil Yıldız (URL-29)
Swissotel Büyük Efes Izmir	402	<ul style="list-style-type: none"> • Yeşil Yıldız (URL-30)
Hilton Dalaman Sarigerme Resort & Spa (Muğla)	410	<ul style="list-style-type: none"> • Travelife • Yeşil Yıldız • Mavi Bayrak (URL-31)
Otium Family Eco Club (Antalya)	426	<ul style="list-style-type: none"> • Travelife • Mavi Bayrak (URL-32)

Calista Luxury Resort (Antalya)	600	<ul style="list-style-type: none"> • Travelife • Yeşil Yıldız • Mavi Bayrak (URL-33)
TUI BLUE Palm Garden (Antalya)	372	<ul style="list-style-type: none"> • Travelife • Yeşil Anahtar • Yeşil Yıldız (URL-34)
Otel Aqua (Muğla)	269	<ul style="list-style-type: none"> • Travelife • Mavi Bayrak (URL-35)
Cornelia Diamond Golf Resort & Spa (Antalya)	571	<ul style="list-style-type: none"> • Mavi Bayrak • Travelife • Yeşil Yıldız • Beyaz Yıldız • Beyaz Bayrak (URL-36)
Gloria Serenity Resort (Antalya)	369	<ul style="list-style-type: none"> • Travelife • Yeşil Yıldız • Mavi Bayrak (URL-37)
Papillon Belvil Hotel (Antalya)	1132	<ul style="list-style-type: none"> • Mavi Bayrak (URL-38)
Gloria Golf Resort (Antalya)	515	<ul style="list-style-type: none"> • Travelife • Yeşil Yıldız • Mavi Bayrak (URL-39)
Hillside Beach Club (Muğla)	330	<ul style="list-style-type: none"> • Mavi Bayrak • Travelife (URL-40)
Papillon Zeugma Relaxury (Antalya)	312	<ul style="list-style-type: none"> • Yeşil Yıldız • Beyaz Yıldız • Mavi Bayrak (URL-41)
Port Side Resort Hotel (Antalya)	208	<ul style="list-style-type: none"> • Yeşil Anahtar • Yeşil Yıldız • Mavi Bayrak (URL-42)
Paloma Foresta (Antalya)	347	<ul style="list-style-type: none"> • Travelife • Yeşil Yıldız • Mavi Bayrak (URL-43)

SONUÇ VE ÖNERİLER

Türkiye’de faaliyet gösteren eko oteller incelenmiştir. Bu incelemelerde TripAdvisor, EtsTur, Mavi Bayrak ve Jolly Tur sitelerinde bulunan eko oteller tespit edilmiştir. Jollytur’da bulunan toplam yeşil anahtar ödüllü 43 otel tespit edilmiştir. Bu oteller Antalya (23), Balıkesir (1), Çanakkale (3) ve Muğla (6) illerinde bulunmaktadır. Yeşil anahtar ödülü, tesislerin çevrenin korunması için yaptıkları faaliyetleri ödüllendirmek amacıyla tesislere verilmektedir. Tripadvisor verilerine göre Türkiye’de yer alan 61 eko otel bulunmaktadır. Araştırmada başlıca otellere yer verilmiştir. Bunun nedeni ise eko otellerin genel olarak sürdürülebilirlik raporlarına göre hepsinin eko olarak yaptıkları faaliyetlerin incelenmiş olması ve hepsinin aynı olduğu için sınırlandırılarak aktarılmasıdır. Eko olarak yapılan faaliyetler sürdürülebilirlik raporlarına göre;

- Otel odalarında bulunan balkon kapıları açıldığında klimanın kapanmasını sağlayan switchler yer almaktadır.
- Otel de tasarruflu aydınlatmalar kullanılmakta wc ve otel koridorları tasarruf için sensörlü ışıklar yer almaktadır.
- Oteller de yer alan elektronik aletlerin tamamı A+ olan aletler tercih edilmektedir.
- Oteller de su ısıtma da güneş panelleri kullanılmaktadır.
- Atıklar toplanmasına ve geri dönüşüme çok önem veriyorlar ve ayrıştırarak toplanmaktadır.
- Otellerde sürdürülebilirlik kapsamında hava ve su kirliliğinden kaçınmak ön planda tutulmuştur.
- Mutfakta ve temizlikte organik malzeme kullanılmaya önem verilmiştir.
- Aydınlatma sistemlerin tamamı tasarrufludur.
- Enerji ve su tüketimini azaltmak
- Toplu taşıma, bisiklet paylaşımı, çevre dostu araç ve yakıt kullanımı
- İnşa ederken çevre dostu enerji verimliliği standartlarını göz önünde bulundurmak.

Türkiye’de faaliyet gösterilen otellerin genel olarak hepsinin amaçları sürdürülebilirlik ve otellere gelen konuklara çevre bilincini oluşturmak ve eko otellerin tercih edilmesini artırmak için çevre için yapılan tüm faaliyetlerini otellerin resmi sayfalarında paylaşılmıştır. Araştırma sonucunda eko oteller çevre için sertifikalar verildiği bu sertifikaları almak için çevre koruması üst seviyede tutulduğu personellerinin bu konuda eğitildiğine ulaşılmıştır. Çalışmanın amacı doğrultusunda eko oteller tespit edilmiştir ve çevreye zararın en az olduğu oteller bulunmuştur. Bu oteller çevre için yaptıkları aktiviteler tanıtılarak tatil yaparken bunlara dikkate alınarak

tercih edilmelidir. Bu otellerin çevre planlamalarına bakılmalıdır. Türkiye’de çevreci otellerin tanıtımları arttırılmalıdır. Turizm gerçekleştirirken çevreye verilen tahribattın en az olan yerlerin tercih edilmesi ise sürdürülebilirliği sağlamaktadır. Bundan dolayı yerli ve yabancı turistlerin tatil yaparken ise bu bilinçle seçimlerini yapılmalıdır. Araştırma sonunca tüm literatür taranmış ve Türkiye’de yer alan eko otellerle ilgili literatürün zayıf olduğu gelecek çalışmalar için eko otellerle ilgili çalışmalar yapılmalı ve insanları eko otelleri tercih etmeleri için çalışmalar yapılması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Babrak, K. (2020). GREEN KEY(YEŞİL ANAHTAR).
- Başgöze, p., ve N.A, B. (2015). Eko Otellerden Hizmet Satın Alımında Kuşaklar Arası. *Sosyoekonomi Dergisi*, 118-130.
- Çalgan, Yılmaz. Tanıtma Çalışmaları ve Belediyeler ilişkiler, (Ankara: Türk Belediyeci/ik Dergisi Yayınlan, 1976), s.45.
- Çelik, N. (2014). Sürdürülebilir turizm uygulamalarının turizm talebi üzerine etkileri. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*.
- Demir, C. (2002). Turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin olumsuz çevresel etkileri: Türkiye'deki milli parklara yönelik bir uygulama. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, , 93-117.
- Demircan, Sunay.(1999),"Orman Bakanlığı ve Çevre Politikası", <http://garildi.birnumara.com.tr/cgi-bin/sayfa.cgi?w+30+/gezix/9901/01/t/g05.htm>.
- Farmer, A. M. (2012). *Manual of European Environmental Policy*. Routledge, London.
- Güneş, G. (2011). Konaklama Sektöründe Çevre Dostu Yönetimin Önemi. *KMÜ Sosyal veEkonomik Araştırmalar Dergisi* , 45-51.
- Harputoğlu, D., & Polat, D. (2017). Sürdürülebilirlik Kapsamında Ekolojik Oteller: Narköy Ekolojik Otel ve Eğitim Merkezi. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 31-46.
- Himmetoğlu, Bülent. (1995), "Sürdürülebilir Turizmi Geliştirme Yolları", Dünya Şehircilik Günü Kolokyumu, Alanya, Mimar Sinan Üniversitesi Matbaası, İstanbul 1996, ss.61-69.
- Kahraman, N., & Türkay, O. (2006). *Turizm ve çevre*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Kozak, M., & Nield, K. (2004). The role of quality and eco-labelling systems in destination benchmarking. *Journal of Sustainable Tourism*, 138-148.
- Kuter, N., & Ünal, H. (2009). Sürdürülebilirlik Kapsamında Ekoturizmin Çevresel, Ekonomik ve Sosyo-Kültürel Etkileri. *Orman Fakültesi Dergisi*.
- Öztürk, S. (2005). Kastamonu-Bartın Küre Dağları Milli Parkı'nın Rekreasyonel KaynakDeğerlerinin İrdelenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 138-148.
- Toskay, Tunca. Ibid., ss.204-2 19; Şükrü Yarcın, "Turizm ve Çevre İlişkileri", (Tebliğ Özeti), Türkiye Çevre Sorunlan Vakft Haber Bülteni, say1: 4 1, (Eylül 1988), s.2; Mehmet

- Gürdal, "Turizm, Doğa/ Çevre İlişkileri, Sorunlar ve Çözüm Yolları ", Çevre 'BB II. Bilimsel ve Teknik Çevre Kongresi, Vo/.2, (İzmir: T. C. Başbakanlık Çevre Genel Müdür/üğü-T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Ortak Yayım, 1988), s.8.
- Vaughan, D. (2000). Tourism and biodiversity: a convergence of interests? *International Affairs*, 283-297.
- Wall, G., & Mathieson, A. (2006). Tourism: Change, impacts and opportunities. *England: Pearson Prentice Hall*.
- Wood, M. (2002). Developing a Framework to Evaluate Ecotourism as a Conservation and Sustainable Development Tool. *The International Ecotourism Society*.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Yıldız, A. (2012). Çevre yönetimi uygulayan yeşil otel işletmelerinde yeşil müşteri deneyimi üzerine bir araştırma. . *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*.
- URL-1: Türkiye'nin örnek Ekolojik Otel Narköy - Turizm Aktüel | Güncel Turizm Haberleri | Turizm Gazetesi (turizmaktuel.com) adresinden alındı (2023, Mart).
- URL-2: https://geka.gov.tr/uploads/current_publications_v/5ef9c4a676e57-geka-sayi-23cr.pdf adresinden alındı (2023, Mart).
- URL-3: <https://www.hurriyet.com.tr/yerel-haberler/antalya/yesil-yildiz-antalyada-parladi-41428030#:~:text=K%C3%BCl%C3%BCr%20ve%20Turizm%20Bakanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1'n%C4%B1n,i%20Antalya'da%20bulunuyor. adresinden> alındı(2023, Mayıs).
- URL-4: <https://www.sciencetr.com/beyaz-yildiz-nedir> adresinden alındı(2023, Mayıs).
- URL-5: <https://www.tourismtoday.net/antalyada-beyaz-bayrak-alan-25-otel-aciklandi-50061h.html#:~:text=BEYAZ%20BAYRAKLI%20%C4%B0%C5%9ELETME%20SAYISI%2049&text=%C5%9Eu%20anda%20beyaz%20bayrak%20%C3%B6d%C3%BCll%C3%BC,almaya%20te%C5%9Fvik%20etmeyi%20ama%C3%A7lad%C4%> adresinden alındı (2023, Mayıs).
- URL-6: <https://www.jollytur.com/yesil-anahtar-odullu-tesisler> Erişim Tarihi:2023, Mayıs.
- URL-7: https://www.barutlara.com/files/sustainability_Report_2019_2020_tr. Erişim Tarihi:2023, Mayıs.
- URL-8: <https://voyagecdn.blob.core.windows.net/files/pdf/Voyage-Belek-Otel-Sürdürülebilirlik-raporu-TR>. Erişim Tarihi:2023, Mayıs.

- URL-9: <https://www.tourismtoday.net/rixos-premium-beleke-beyaz-yildiz-4225h.html> adresinden alındı(2023, MAYIS).
- URL-10: <https://silo.tips/download/liberty-hotels-lara-srdrlblrlk-raporu-2016-liberty-hotels-lara-sustainability-r> adresinden alındı(2023, MAYIS)..
- URL-11: https://maxxroyalcdn.blob.core.windows.net/files/Uploads/MAXX_ROYAL_BELEK_VE_KEMER_SR_RAPORU-2019-2020.pdf adresinden alındı(2023, MAYIS).
- URL-12: <https://www.limak.com.tr/files/limak-2018-2019-surdurulebilirlik-raporu.pdf> adresinden alındı(2023, Mayıs).
- URL-13: <https://voyagecdn.blob.core.windows.net/files/pdf/Voyage-Sorgun-Otel-Surdurulebilirlik-raporu-TR.pdf> adresinden alındı(2023, Mayıs).
- URL-14: <https://www.swissotel.com.tr/meetings-events/sustainability/> adresinden alındı(2023, Mayıs).
- URL-15: <https://cdn.galaxy.tf/uploads/applications/documents/001/614/161/titanic-beach-lara-2021-konsept.pdf> adresinden alındı(2023, Mayıs).
- URL-16: <http://www.swissotel-sustainability.com/> adresinden alındı(2023, Mayıs).
- URL-17: <https://jacarandaside.com/content-data/sustainability-report-tr.pdf> adresinden alındı(2023, MAYIS).
- URL-18: <https://papillon.com.tr/files/Papillon-Hotels-Surdurulebilirlik-Raporu-2014.pdf> adresinden alındı(2023, Mayıs).
- URL-19: <https://www.barutlara.com/tr/oduller-sertifikalar> adresinden alındı(2023, Mayıs).
- URL-20: http://www.mavibayrak.org.tr/tr/plajDetay.aspx?plaj_refno=904 adresinden alındı(2023, Mayıs).
- URL-21: https://www.etstur.com/Rixos-Premium-Belek?gclid=Cj0KCQjw pCVBhCFARIsAGMxhAdAh7DluOBr-Asac0OMTNlgSOXNF3hRF-g1HxhhBMiuh6oUV2Da8v8aAnc2EALw_wcB&gclsrc=aw.ds adresinden alındı(2023, Mayıs).
- URL-22: http://www.mavibayrak.org.tr/tr/plajDetay.aspx?plaj_refno=1162 Erişim Tarihi:(2023, Mayıs).
- URL-23: <https://www.etstur.com/Maxx-Royal-Belek-Golf-Resort> Erişim Tarihi:(2023, Mayıs).
- URL-24: <https://www.etstur.com/Limak-Lara-De-Luxe?gclid=CjwKCAjwtcCVBhA0EiwAT1fY7ynaENAp7GUmKgUIjK7IIMgCK9cNv>

- BdWP_oLuxppaQjV_Pf09IVFThoCV-kQAvD_BwE&gclsrc=aw.ds Erişim Tarihi:(2023, Mayıs).
- URL-25: <http://www.swissotel-sustainability.com/> adresinden alındı Erişim Tarihi:(2023, Mayıs).
- URL-26: https://www.etstur.com/Limak-Lara-De-Luxe?&adult_1=2 Erişim Tarihi:(2023, Mayıs).
- URL-27: https://www.etstur.com/Limak-Atlantis-De-Luxe-Hotel-Resort?gclid=CjwKCAjwtcCVBhA0EiwAT1fY7---DQ3e2KzkvMOYPy5uxn6oJOu8qv3mTsNJomdQixzWnET3HRqCERoCFdYQAvD_BwE&gclsrc=aw.ds Erişim Tarihi:(2023, Mayıs).
- URL-28: https://www.etstur.com/Limak-Arcadia-Sport-Resort?gclid=CjwKCAjwtcCVBhA0EiwAT1fY72ch3sw_SVUYFYGKN7ixPkL6Sz2LREtfXqQ20LCKzOEAZu1HuUnsPhoCmOgQAvD_BwE&gclsrc=aw.ds Erişim Tarihi:(2023, Mayıs).
- URL-29: <http://ramadaresortbodrum.com/> Erişim Tarihi:(2023, Mayıs).
- URL-30: https://www.etstur.com/Swissotel-Buyuk-Efes-Izmir?gclid=CjwKCAjwtcCVBhA0EiwAT1fY73mpYv1gFfs0Xh7l5T5z_NnqnjAZFT1Dyw8Tfq8bn-5n5-FSzSn1zxoC07EQAvD_BwE&gclsrc=aw.ds Erişim Tarihi:(2023, Mayıs).
- URL-31: http://www.mavibayrak.org.tr/tr/plajDetay.aspx?plaj_refno=1434 Erişim Tarihi:(2023, Mayıs).
- URL-32: http://www.mavibayrak.org.tr/tr/plajDetay.aspx?plaj_refno=1370 Erişim Tarihi:(2023, Mayıs).
- URL-33: http://www.mavibayrak.org.tr/tr/plajDetay.aspx?plaj_refno=1074 Erişim Tarihi:(2023, Mayıs).
- URL-34: http://www.mavibayrak.org.tr/tr/plajDetay.aspx?plaj_refno=941 Erişim Tarihi:(2023, Mayıs).
- URL-35: http://www.mavibayrak.org.tr/tr/plajDetay.aspx?plaj_refno=913 Erişim Tarihi:(2023, Mayıs).
- URL-36: http://www.mavibayrak.org.tr/tr/plajDetay.aspx?plaj_refno=1073 Erişim Tarihi:(2023, Mayıs).

- URL-37: http://www.mavibayrak.org.tr/tr/plajDetay.aspx?plaj_refno=1059 Erişim Tarihi:(2023, Mayıs).
- URL-38: <https://www.etstur.com/Papillon-Belvil-Hotel> Erişim Tarihi:(2023, Mayıs).
- URL-39: http://www.mavibayrak.org.tr/tr/plajDetay.aspx?plaj_refno=1060 Erişim Tarihi:(2023, Mayıs).
- URL-40: http://www.mavibayrak.org.tr/tr/plajDetay.aspx?plaj_refno=1246 Erişim Tarihi:(2023, Mayıs).
- URL-41: http://www.mavibayrak.org.tr/tr/plajDetay.aspx?plaj_refno=1061 Erişim Tarihi:(2023, Mayıs)
- URL-42: http://www.mavibayrak.org.tr/tr/plajDetay.aspx?plaj_refno=1282 Erişim Tarihi:(2023, Mayıs)
- URL-43: http://www.mavibayrak.org.tr/tr/plajDetay.aspx?plaj_refno=1183 Erişim Tarihi:(2023, Mayıs)